

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke I

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 330.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670058083600/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Danne-Virke I

enten de ere falske eller sande, være en høiere Aands Begreber, som vi ved Troe tilegne os. Det er altsaa uimodsigelig vist, at er der ogsaa kun en eneste Forestilling, som vor Fornuft ikke kan begribe, da er den ikke heller det Høieste, thi for det Høieste er intet for høit. Nu er imidlertid Begrebet om at være af sig selv, være uafhængig, være sin egen Fader og Livsgrund, være Gud, det er et Begreb, hvis Virkelighed er uimodsigelig; thi vi maae kalde det, hvad vi vil, noget maae vi dog kalde evigt, noget maae der dog være, som aldrig har begyndt, og hvad der ikke har begyndt, er nødvendig uforanderligt, og maae begribe sig selv som saadant, dersom der ellers er noget Begreb til, og det Begreb maae da enten være i os eller over os; men nu veed vi, at det staaer kun for os, og vi staae for det og maae standse og erklære, at det er os ubegribeligt, og det er da uimodsigeligt, at enten maae man paastaae, at Tilværelsen er grundig forklaret, uden at dens Grund er begrebet, eller og tilstaae, at al Videnskab om den evige, uafhængige Værelse er os umulig, fordi den som al Tilværelses nødvendige Grundbegreb er os ubegribelig.

Alt dette lod sig endnu langt strængere og klareve bevis, men deels maae det være klart nok for uindtagne Læsere, og deels er det her ikke Stedet til en udførlig Udvikling; kun i Korthed maatte jeg minde om disse aabenbare Sandheder, for at man ei skal med noget Skin kunne sige, det er en sværmerisk Paastand, at den Tidsalder, som vil begribe, hvad den skal troe, og mener, at noget er afbeviist, naar man beviser, at det er et Menneske ubegribeligt, at den er ingenlunde fornuftig eller filosofisk, men netop det Modsatte.

Om nu det attende Aarhundrede havde mindste Adkomst til at bedde det filosofiske, behøver ikke vidtløftig at undersøges; men om man kan ønske et saadant, om Videnskab overalt har nogen Værd og fornuftig Hensigt, da den ei kan give nogen umiddelbar Erkiendelse af det Evige og Guddommelige, da vi ei kan begribe Gud, det er et andet saare vigtigt Spørgsmaal; vigtigt, siger jeg, ikke ubetinget, men under den Betingelse, at det selv paatrænger sig, som det aabenbar gjør hos hver eftertænsom Mand i den nærværende Tid.

Dette Spørgsmaal kan ingenlunde afgjøres ved Philosophiens Historie, thi at Fornuften, naar den vil bedømme, hvad den ikke forstaaer, tager mærkelig fejl og forvilder hver, som følger den, beviser intet mod Nyttens af dens rette Brug; kan det end, som jeg troer, bevises, at Fornuften hidindtil stedse, naar den i